Kristus Spasiteľ - ***Spasiteľ***

Kristus s tŕňovou korunou - niekoľko obrazových typov, najzákladnejším je *Korunovanie Krista*; ďalej sa objavuje v *Ecce homo* alebo aj zaraďovaný k typu *Trpiteľa*, hoci ten má svoju osobitnú *ikonografiu*; pozri *tŕňová koruna*

G. Reni: Kristus s tŕňovou korunou (1622 -1623)

G. Reni: Trpiteľ (16.st.)

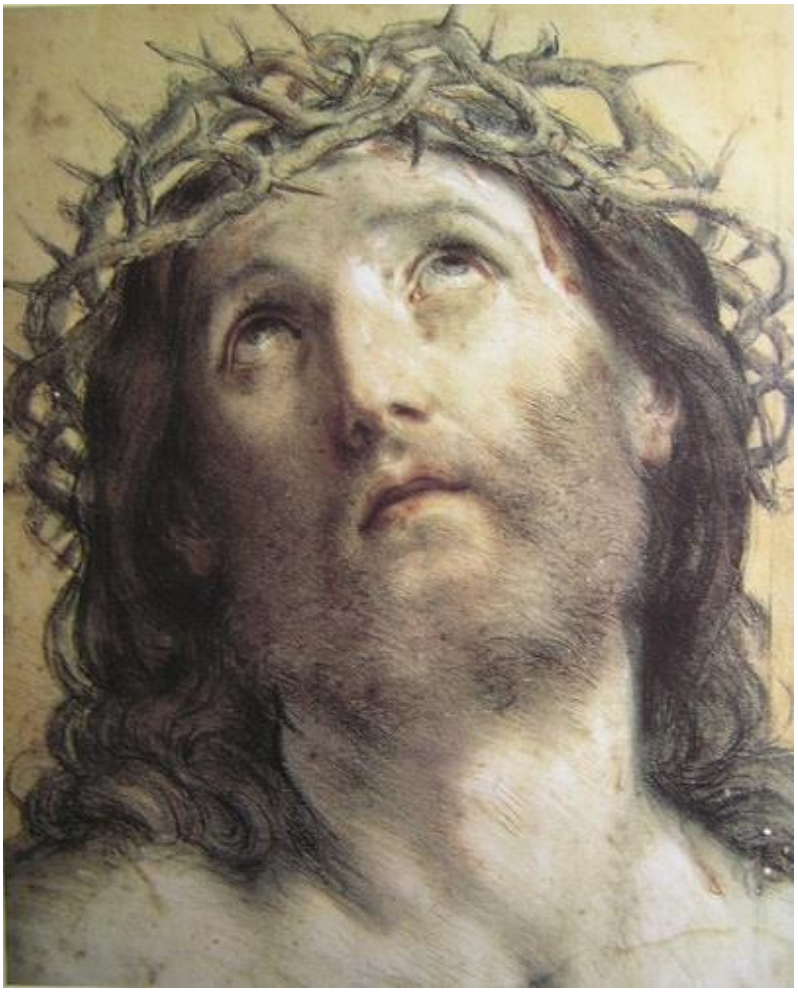

G. Reni: Kristus s tŕňovou korunou (dessin aux trois crayons, pol. 17.st.)

G. Reni: Ecce homo (dessin aux trois crayons, 1639)

Taliansky maliar zo 17. storočia: Poprsie Krista s tŕňovou korunou (1600-1700)

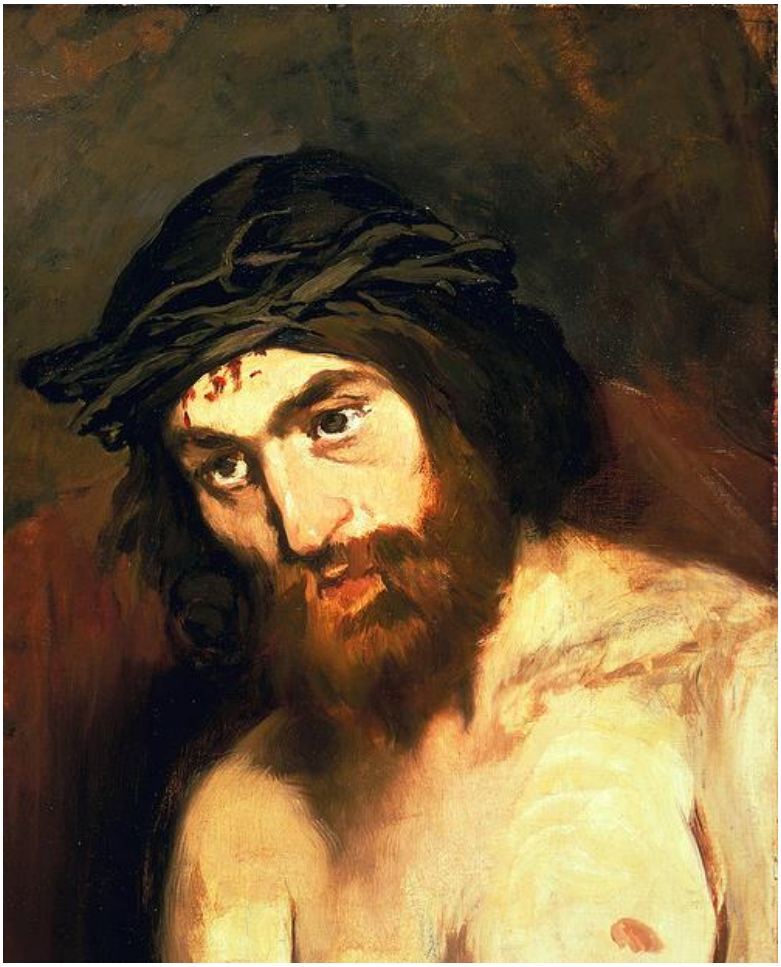

E. Manet: Hlava Krista (1864)

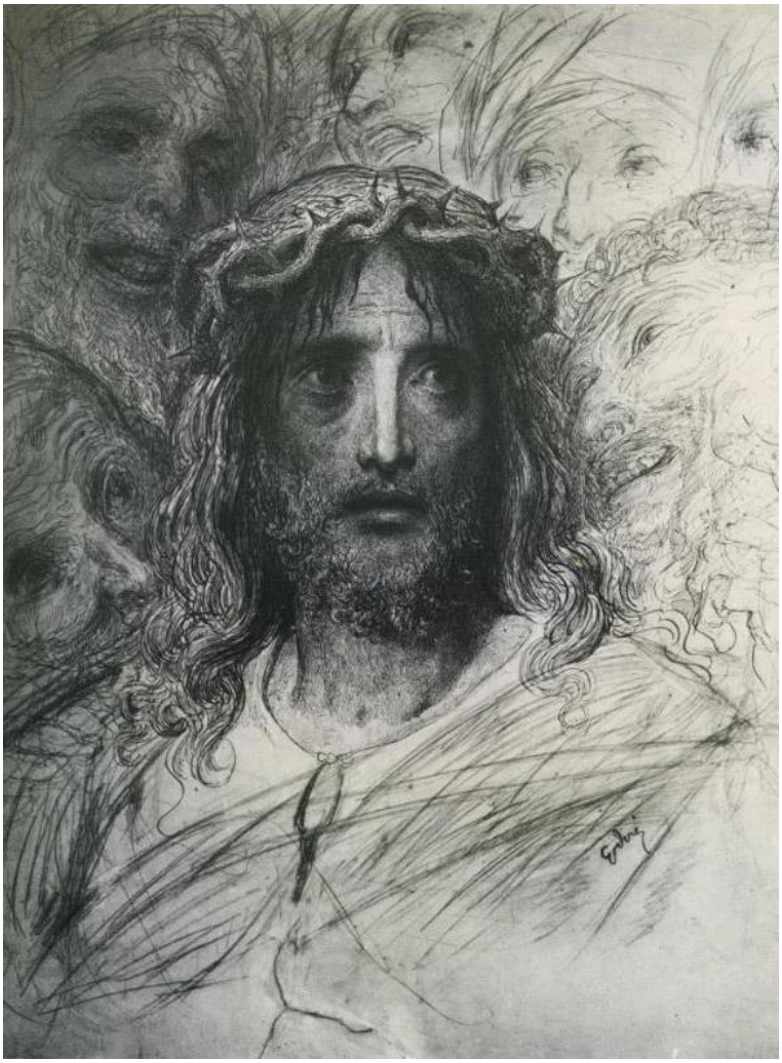

G. Doré: Ježiš Kristus (1866)

Kristus spiaci na kríži - *Ježiš spiaci na kríži*
Kristus stúpajúci po hadovi - pozri *Kristus víťazný*
Kristus Sudca - Baleka: románsky obrazový typ prísneho a hnevlivého Krista, ako súčasť najdôležitejšej biblickej témy *Posledný súd*; predstava Krista Sudcu vychádzala z mystiky *strachu* (na rozdiel od neskorších *obrazových typov* založených na mystike *lásky*: *Spasiteľ, Vykupiteľ, Krásny Kristus* a ď.)

Heinz-Mohr: Kristus Sudca, ktorý na konci vekov a sveta sa vrátil opäť na zem (pozri *parúzia*), prišiel „na oblakoch“, aby súdil všetko živé aj mŕtve; väčšinou je zobrazovaný s prihliadnutím k Jánovmu *Zjaveniu*, ktoré zasa preberá veľa výjavov z prorockých kníh *Ezechiela* a *Daniela*; umenie pozná tri základné typy Krista Sudcu:

-*Kristus s mečom v ústach*, čo zodpovedá Zjaveniu (1,16); *motív* je často rozvedený do celého výjavu: meč v ústach Krista ukazuje na *ľavú* stranu (strana zatratencov), zatiaľ čo stonka *ľalie* po jeho *pravici* symbolizuje omilostenie a prijatie; tento typ zobrazenia Krista Sudcu nachádzame najčastejšie na *miniatúrach* v *tzv. bibliach pauperum*; objavuje sa aj v *nástennom maliarstve*, v *architektonickom sochárstve* iba príležitostne na *tympanónoch* v súvislosti s tematikou *Posledného súdu*; obsahovo aj formálne je veľmi blízky obrazovému typu *Kristus Kráľ kráľov* (meč v ústach), alebo je s ním celkom stotožňovaný

-*Kristus v majestátu*, so štyrmi bytosťami *tetramorfu*; tento *obrazový typ* nadväzuje na text *Ezechiela* (1,5) a *Zjavenie* (4,2); v tomto variante Kristova pravica žehná, zatiaľ čo ľavica je opretá o otvorenú knihu, ktorá obsahuje podklady pre konečné rozhodnutia; Kristus v Majestátu sa

objavuje najmä na *tympanónoch* a *apsidách*; obsahovo aj formálne veľmi blízky západokresťanskému typu *Majestas Domini*, alebo je s ním celkom stotožňovaný

-*Kristus medzi Máriou a Jánom Krstiteľom*; toto zoskupenie označované ako *deésis* (modlitba, príhovor) je prevzaté z *ranobyzantského umenia* a na Západe sa bežne objavuje od 13.st.; Mária a Ján kľačia a orodujú za hriešne ľudstvo; počet postáv aj príbeh je analógiou *Ukrižovania* a aj tu môže miesto Jána Krstiteľa zaujať *apoštol Ján*, ktorý sedí pri nohách Krista; Kristus v tomto type nevyzerá vznešene ako *Kristus v Majestátu*, ale skôr ako vyobrazením svojich rán pripomína *Trpiteľa*

-Panna Mária v rovnocennom postavení s Kristom sudcom (sediac popri ňom) je dokladom narastajúceho kultu Manny Márie; pozri *mariolatria*

http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3002183539/in/photostream/

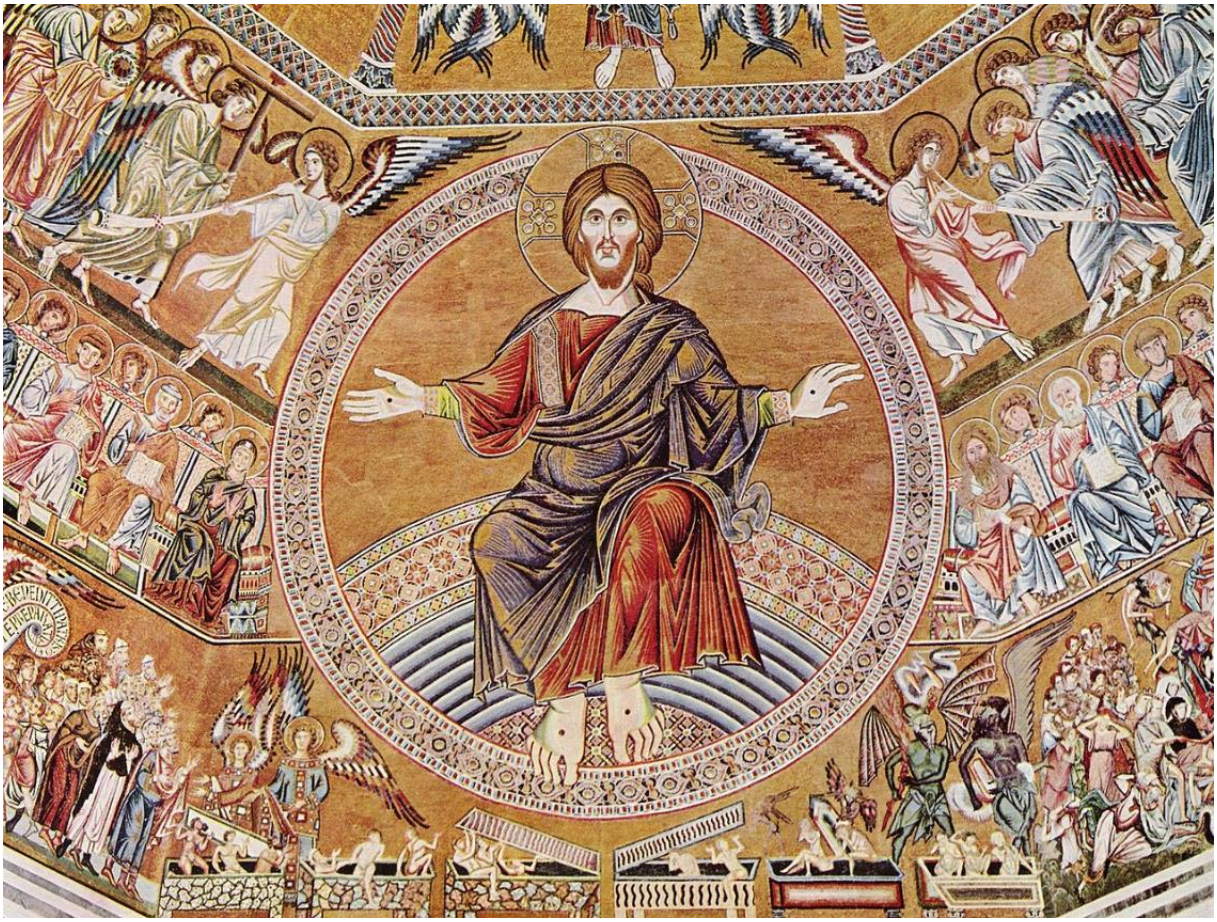

Florentský majster: Kristus sudca ? (Baptisterium di San Giovanni, Florencia, 1300)

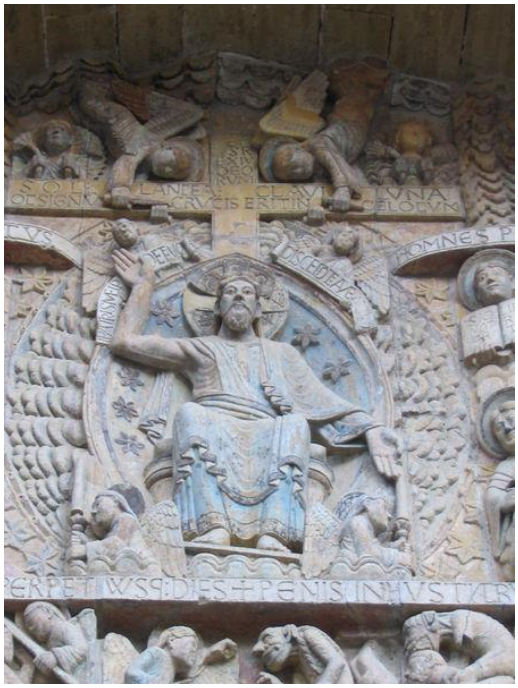

Kristus sudca (detail Posledného súdu, tympanón vchodu, opátstvo Sainte-Foy de Conques, Francúzsko, 1040)

Kristus sudca (detail severného portálu dómu v Mainze)

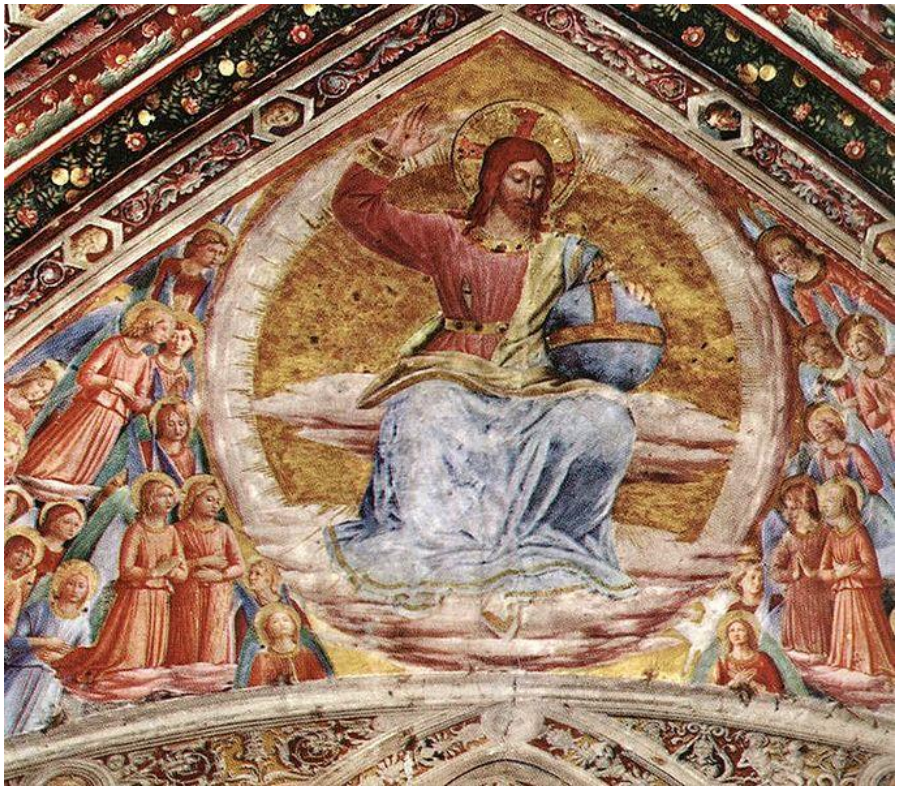

Fra Angelico: Kristus sudca (freska, kaplnka San Brizio, Orvieto, 1444)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Siedmy vek sveta (deésis, kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1440-1514)

Kristus Sudca a tribunál apoštolov a svätcov - Hall: v *románskom* a *gotickom umení* sedí Kristus na tróne alebo oblúku (pozri *dúha*), má dvihnuté ruky s dlaňami k sebe (aby bolo vidno rany; porovnaj gesto *oranta* s dlaňami dopredu) na znamenie toho, že aby bol človek spasený, nestačí vykonávať

dobré skutky *lásky* (pozri *Caritas*); prijať *kresťanskú vieru* znamená podstúpiť aj *mučenícku* smrť; jej symbolikou sú práve rany na rukách (pozri *päť rán Kristových*); tento typ Krista Sudcu s rukami zopnutými sa v rôznych obmenách objavoval do *renesancie*; po pravej strane Kristovej tváre býva *ľalia* , lebo pravá strana je stranou *mučeníkov* a nevinných (pozri *pravý, pravica*); a po ľavej strane *meč* (strana previnilcov); v niektorých talianskych dielach 15.st. (pozri *quatrocento*) Kristus vrhá šípy na zatratencov (porovnaj Zeus hromovládny/*Zeus Kataibates* vládnuci *bleskami* a *hromom*); preslávený Kristus v Michelangelovom *Poslednom súde* (pozri *Sixtínska kaplnka*) má rameno dvihnuté vo výhražnom *geste* podobne ako *Jupiter*, ktorý sa chystá vrhnúť zväzok bleskov v diele *Francesca Trainiho* v Camposante v *Pise*, hoci v tomto prípade išlo o ukazovanie rán v netradičnom postoji; bádatelia so domnievajú, že zo strany Michelangela išlo o nepochopenie Trainiho gesta; zobrazenie Boha ako vševládneho Jupitera renesancia však už pred *Michelangelom* poznala); v ranorenesančnom maliarstve aj sochárstve *apoštoli* a *svätci* usporiadaní do radov po obidvoch stranách Krista, neskoršie sú voľne zoskupení okolo postavy Krista; niekedy je do výjavu *Posledného súdu* začlenených *dvadsaťštyri starcov* a stredovekí svätci (napr. *Dominik, František z Assisi*); Kristovi najbližšie zvyčajne zaradený *apoštol Peter* (po jeho pravici); *Panna Mária* väčšinou kľačí po Kristovej pravici a prihovára sa za súdených (v niektorých dielach 14.st. sa objavuje Mária aj v roli samotného sudcu, pričom sedí vedľa Krista v rovnoprávnom postavení, čo je následkom rozvíjajúceho sa *mariánskeho kultu*; proti Márii kľačí *Ján Krstiteľ* (vo francúzskom gotickom sochárstve nahradený občas *apoštolom Pavlom*); Mária niekedy (zriedkavo) stojí s rozprestretým plášťom a chráni postavy pod ním (pozri *Madona s ochranným plášťom*); porovnaj *Kristus všemohúci/Pantokrator*; pozri *Súd nad Kristom, Ježiš, biblia*, *christologický cyklus*, *apokalyptické motívy*; *Rozlomenie piatej pečate*; *Hrozna hnevu/Hodina žatvy*, *Kráľ kráľov*, *Posledný súd*

Kristus svetlo -

H. Holbein ml: Kristus ako pravé svetlo (drevoryt, 1526)

Kristus Syn Boží - ***Syn Boží***
Kristus syn človeka - pozri *Príchod syna človeka, Videnie Syna človeka, Syn človeka*
Kristus triumfujúci - ***Kristus víťazný***
Kristus tróniaci - 1.*Kristus Sudca a tribunál apoštolov a svätcov*
2. *Kristus učiteľ*

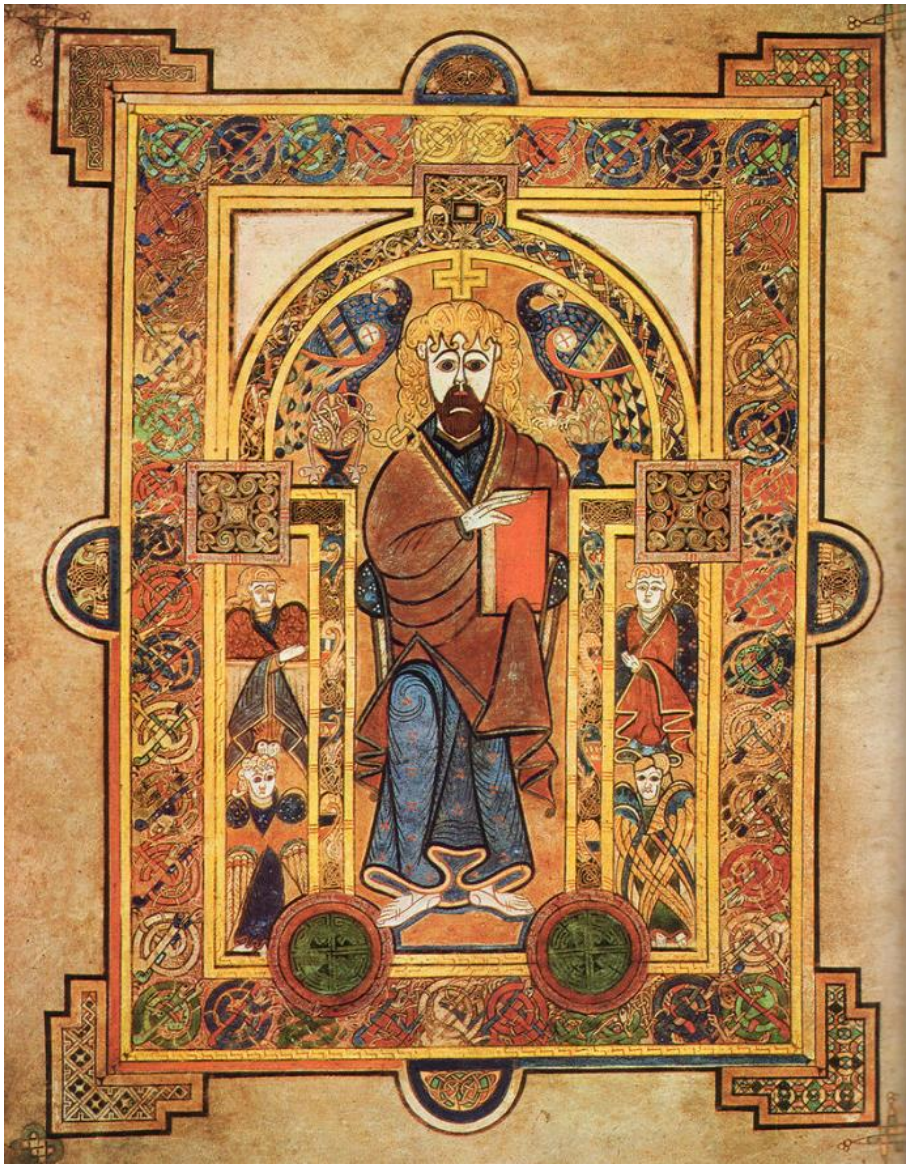

Kristus na tróne (Book of Kells, 8.-9.st.)

Kristus Trpiteľ - pozri *Trpiteľ*

Kristus učiteľ/Kristus vyučujúci - Heinz-Mohr: približne v polovine 4.st. rástla v cirkvi potreba zobrazovať Krista ako učiteľa, ktorý *apoštolom*, povereným šíriť jeho učenie ďalej, rozdáva „živé slovo"; toto „udeľovanie" je zobrazené typickým *gestom* na *nástenných maľbách* v rímskych *katakombách*, na *mozaikách* v 5.-9.st. aj na *sarkofágoch* a rôznych liturgických predmetoch; Kristus je v typickej vyučujúcej pozícii s jednou rukou položenou na *zvitku* a druhou podvihnutou v rečníckom geste; k typu vyučujúceho Krista patria aj sošky *Beau Dieu* na portáloch *katedrál* v Chartres, Amiens a Remeši (13.st.); variantom Krista učiteľa je aj *Žehnajúci Kristus* a tiež *Triumfujúci Kristus*, ktorý v nadväznosti na *Žalm (91,13)* šliape po hadoch, levoch a drakoch; pozri *Kristus zákonodarca, Kristus medzi apoštolmi*

-v súvislosti s heslom *Maiestas Domini*: od druhej pol. 4.st., ešte bez fúzov, Kristus začína byť zobrazovaný sediaci na tróne na stupienku, často s nohami na nízkej stoličke a zvyčajne je sprevádzaný *svätým Petrom* a *Pavlom* a vo väčšej kompozícii i ostatnými apoštolmi; v niektorých prípadoch Kristus podáva zvitok svätému Petrovi na svojej pravej strane, čím napodobňuje gesto často používané cisármi pri podávaní cisárskeho dekrétu alebo listu s vymenovaním úradníkovi; toto zobrazenie je známe ako *traditio legis* („odovzdanie sa zákona") alebo *Kristus zákonodarca*; ako napísal *sv. Ján Chrysostom,* „apoštoli sú skutočne úradníkmi, ktorým je celý svet zverený"; toto zobrazenie býva zlúčené do celku Krista učiteľa, ktorý tiež pochádza z klasických obrazov fúzatých filozofov

Kristus a apoštoli (iluminácia arménskeho rukopisu)

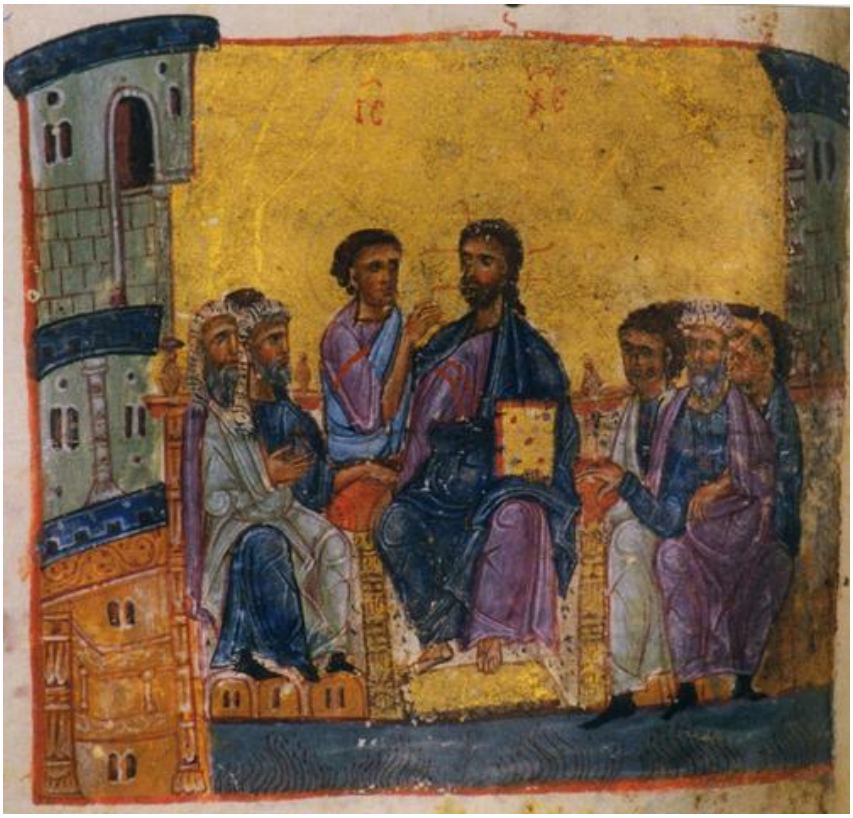

Kristus medzi apoštolmi (Evanjelium Jruchi, Gruzínsko, 10.st.)

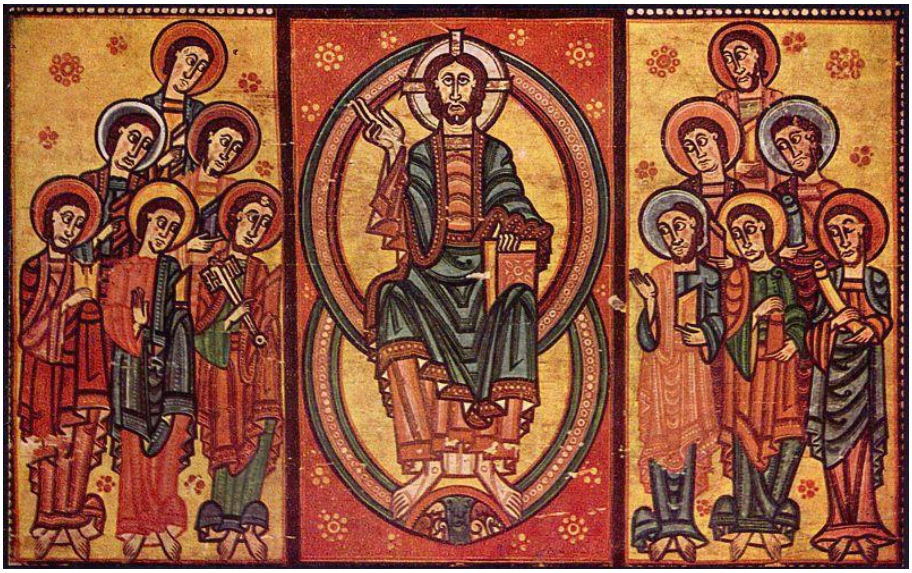

Anonym: Kristus a apoštoli (predela oltára, la Seu d'Urgell, Katalánsko, 1125-1150)

Kristus v hrobe - pozri *Pohreb Krista, Ježiš ukladaný do hrobu, telo Kristovo, Zmŕtvychvstanie Krista, Boží hrob*

H.-L. Levy: Mŕtvy Kristus s anjelmi (19.st.)

W. Blake: Kristus v hrobe (19.st.)

J.- J. Henner: Kristus v hrobe (1879)

Kristus veľký biskup -

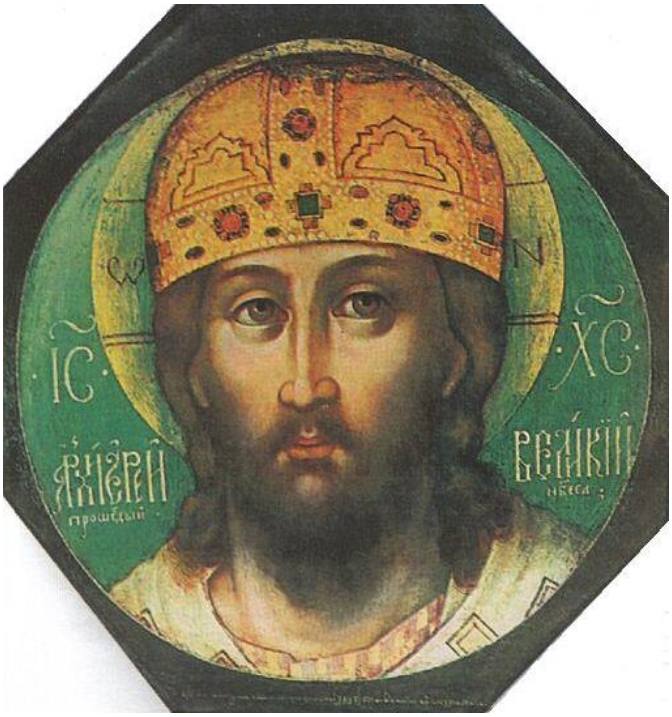

S. F. Ušakov: Kristus veľký biskup (1658)

Kristus viničový kmeň - (Ján 15,17);

H. Wierix: Alegória Starého a Nového zákona. Boh pozoruje prepravu hroznového strapca (1607)

Kristus v majestátu - lat. *Maiestas Domini*; tiež *Kristus v sláve*

Heinz-Mohr: jeden z troch základných typov *Krista Sudcu*; zvyčajne zobrazený so štyrmi bytosťami *tetramorfu*; tento *obrazový typ* nadväzuje na *Ezechiela* (1,5) a *Zjavenie* (4,2); v tomto variante Kristova pravica žehná, zatiaľ čo ľavica je opretá o otvorenú knihu, ktorá obsahuje podklady pre konečné rozhodnutia o osude ľudstva; Kristus v Majestátu sa objavuje najmä na *tympanónoch* a *apsidách*; obsahovo aj formálne veľmi blízky západokresťanskému typu *Maiestas Domini*, alebo je s ním celkom stotožňovaný

http://en.wikipedia.org/wiki/Christ_in_Majesty
http://oc.wikipedia.org/wiki/Art_romanic
http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Christ_in_Majesty

Kristus v majestáte obklopený štyrmi anjelmi (mozaika, bazilika Santa Maria Maggiore, Rím, 432-440)

Kristus v majestátu s tetramorfom (Castilian Moralia in Job, 945)

Kristus v majestátu (detail reliéfu fasády kostola St-André-de-Sorède, Francúzsko, 9.st.)

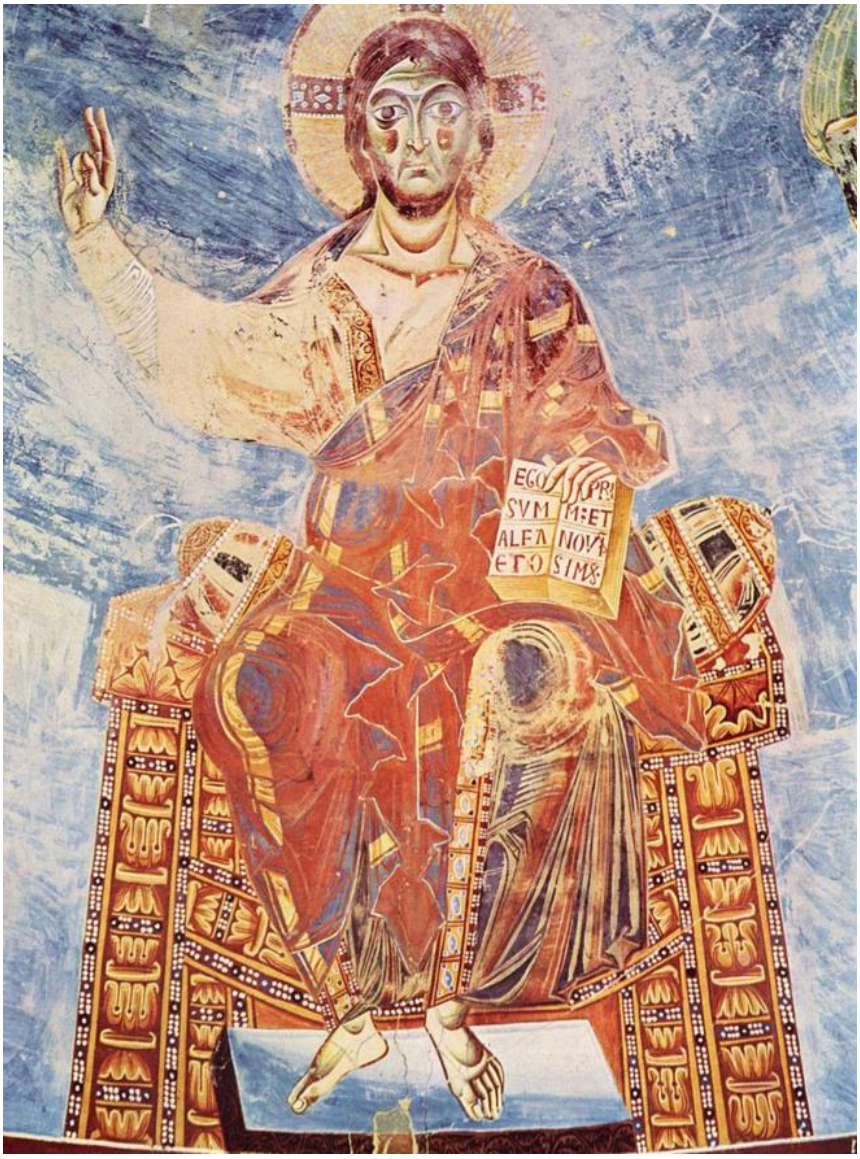

Kristus v majestátu (freska kostola S. Angelo in Formis, 11.st.)

Kristus v majestátu (slonovinové veko škatule, Kolín nad Rýnom, 1.pol. 13.st.)

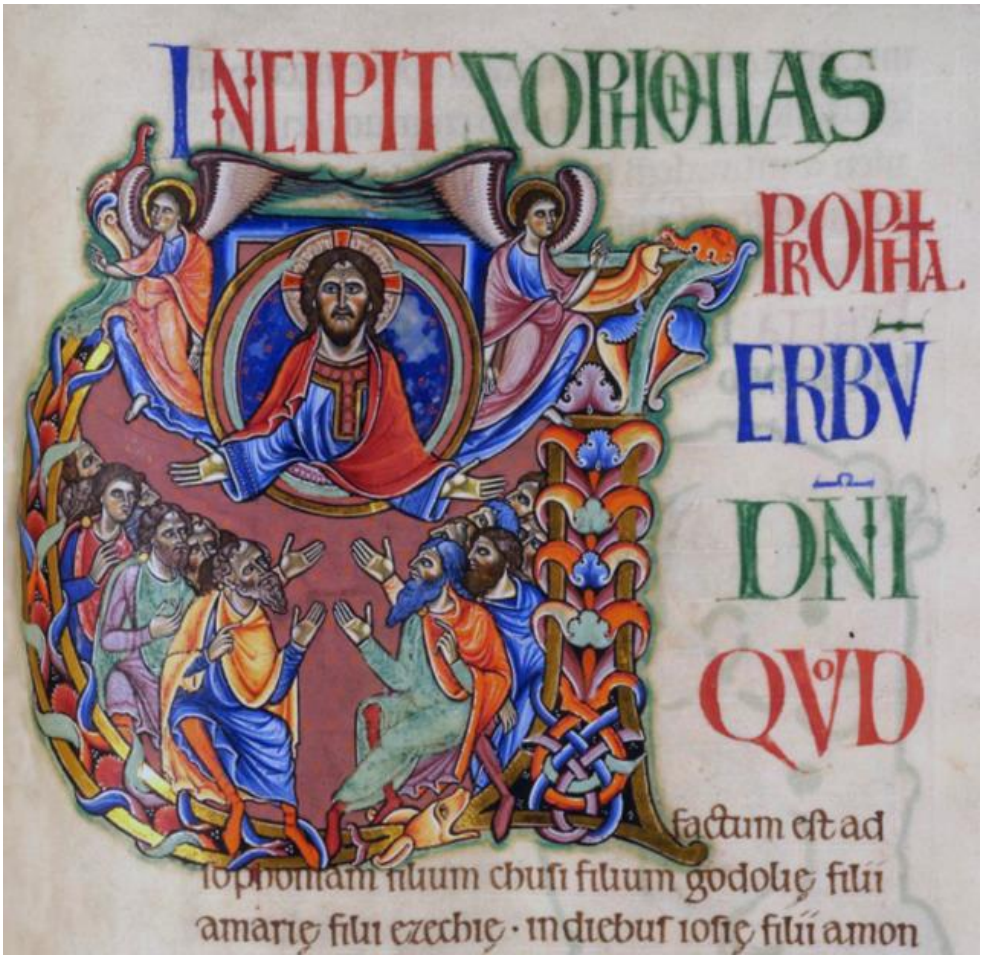

Kristus v majestáte (Winchester Bible, 1160)

Kristus v majestáte (Beatus Cardeña, okolo 1180)

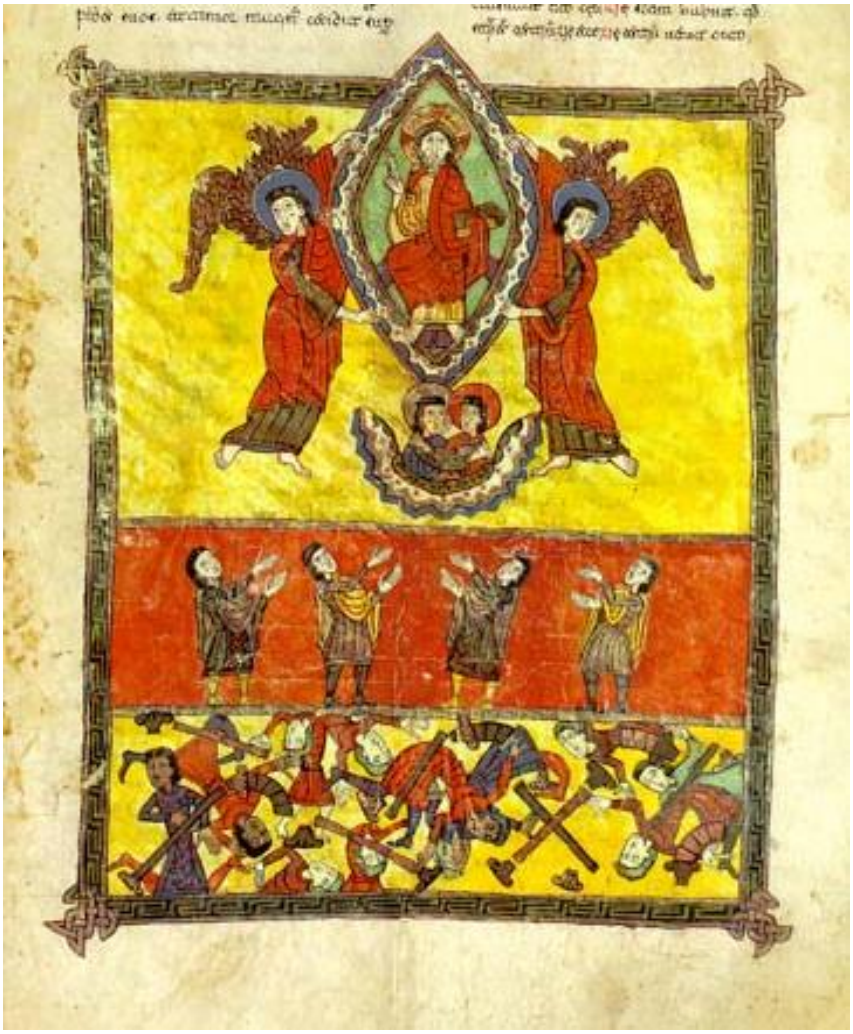

(11,11-13. Zmeranie chrámu). **Kristus v majestátu. Nanebovstúpenie svedkov a veľké zemetrasenie** (Beatus Osma, 1086)

Kristus v majestátu (freska kostola v Jaleyrac, Francúzsko, 15.st.)

Kristus v majestátu (portál katedrály v Bourges, 12.st.)

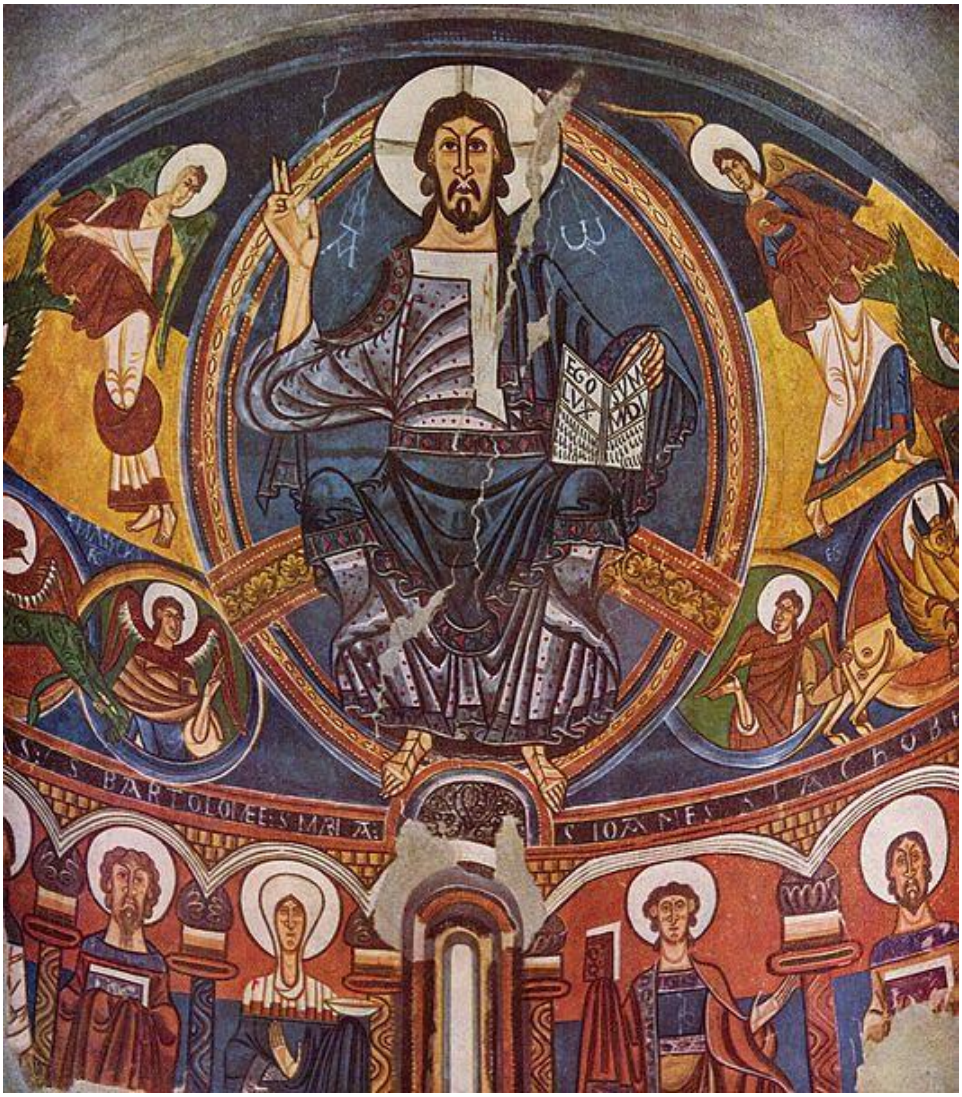

Kristus v majestátu (Kostol San Clemente de Taüll, Katalánsko)

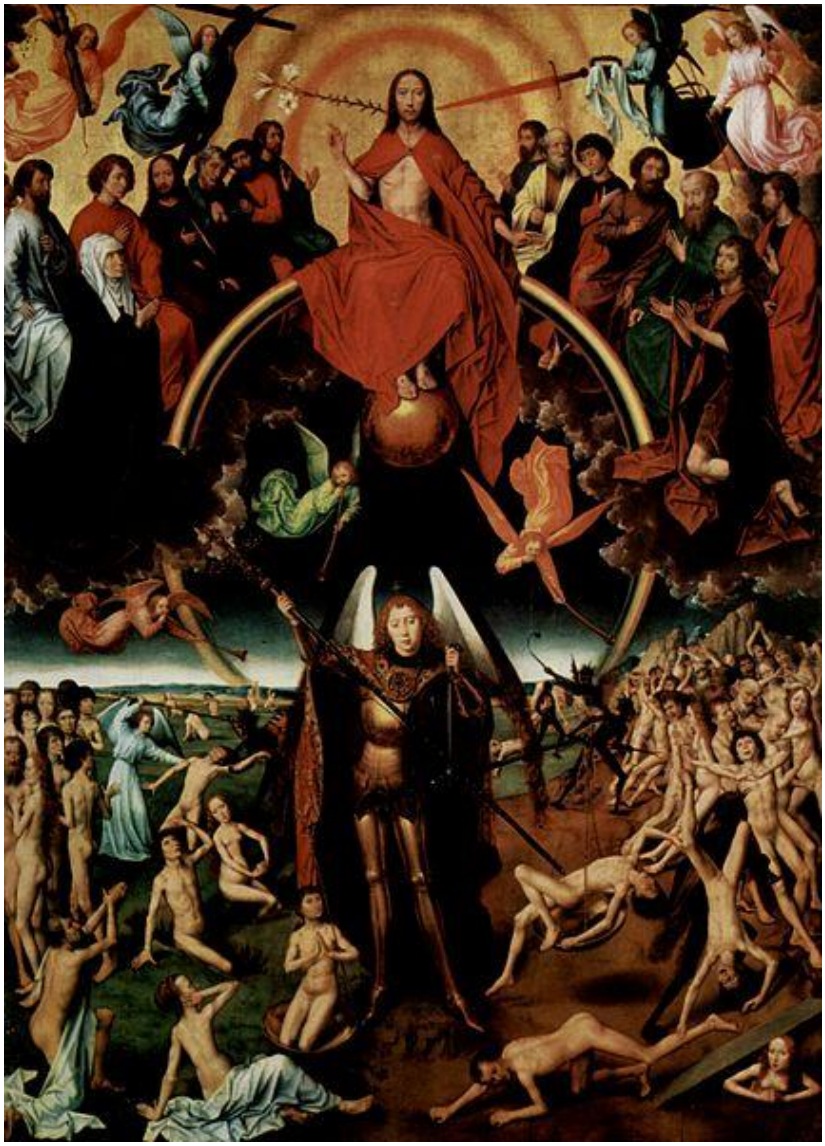

H. Memling: Posledný súd (1467-1471)

Kristus v majestátu sprevádzaný Pannou Máriou a Jánom Krstiteľom (ilustrácia z rukopisu „Speculum virginum“, 13.st.)

Kristus v nebi - pozri *Deesis, Všetci svätí, Svätá trojica*, Kristus v *majestátu, Kristus v sláve, Kristus sudca*

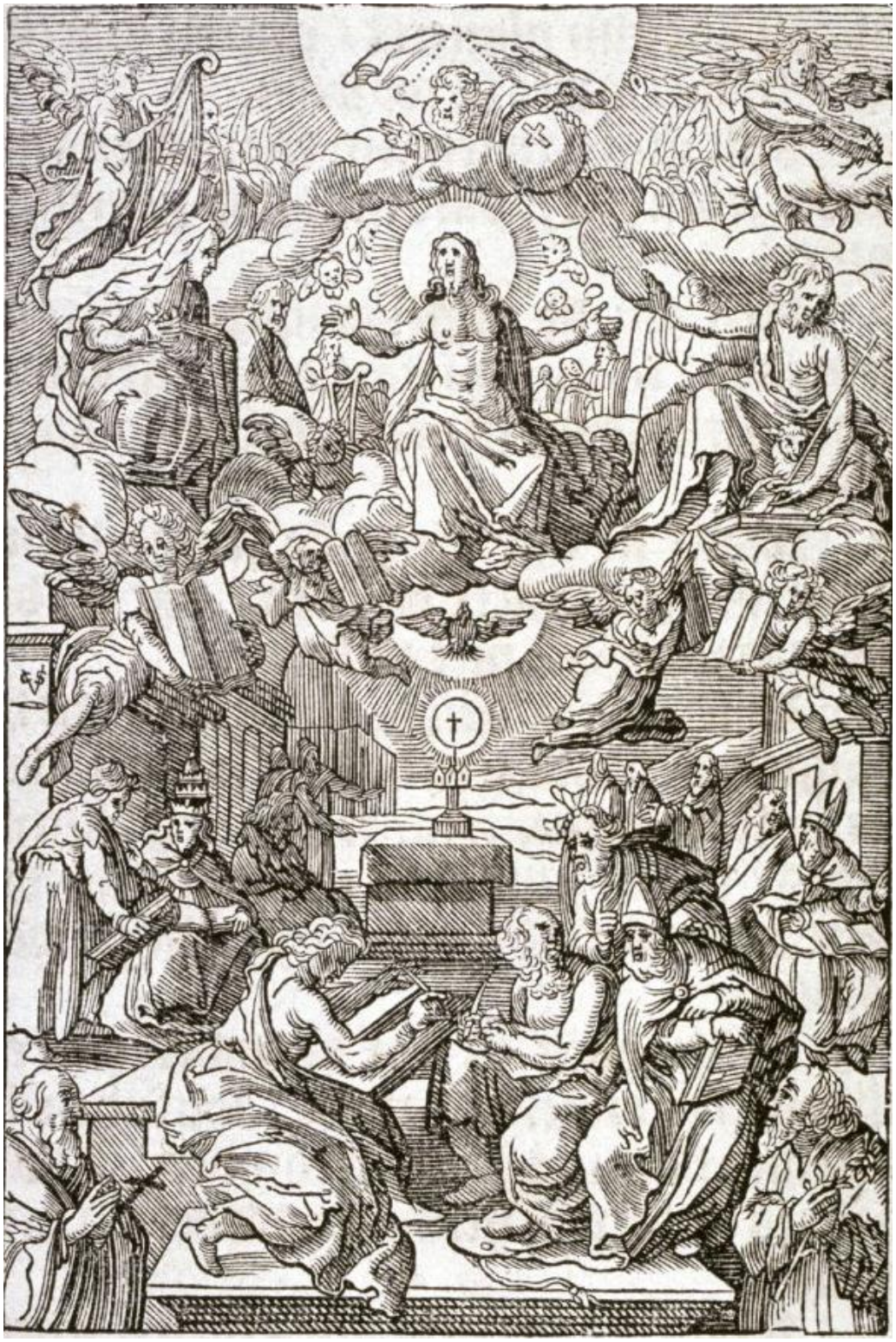

Ch. van Sichem II: Ježiš v nebi (drevoryt, 1657)

Kristus v sláve - obrazový typ zmŕtvychvstalého Krista, blízky alebo totožný s *Kristom v majestátu*, resp. *Maiestas Domini*; objavuje sa aj bez *tetramorfu*; pozri *sláva*

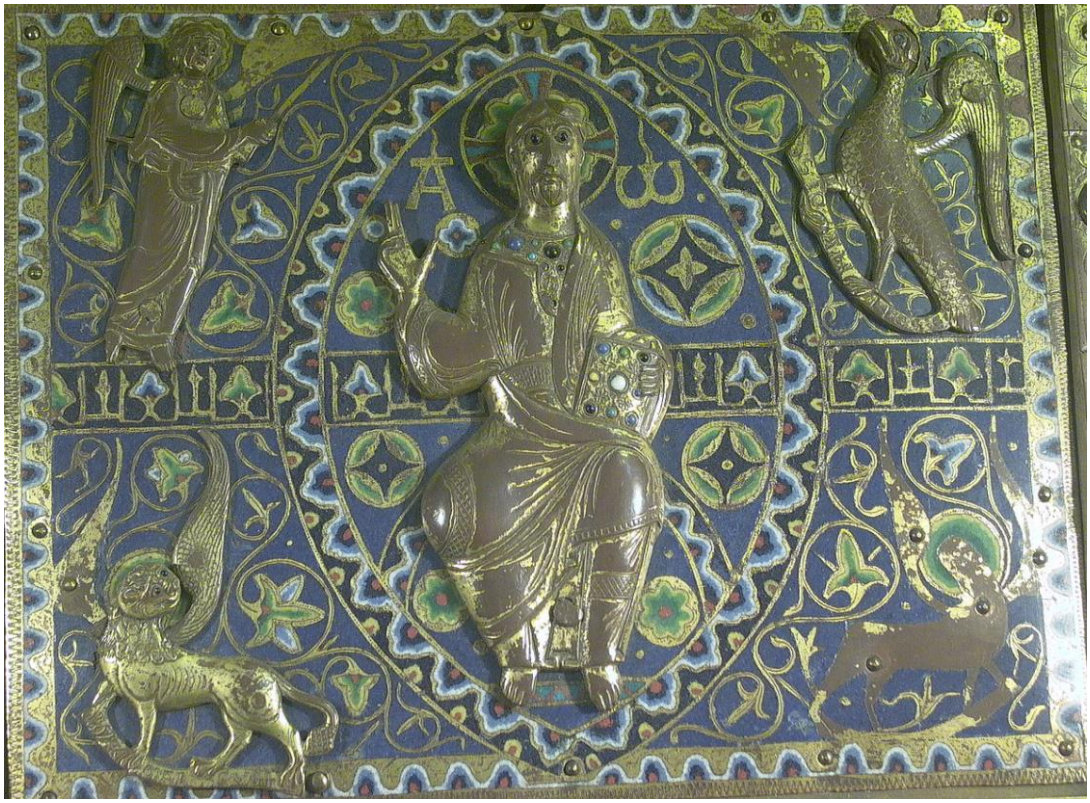

Kristus v sláve (smalt na dreve, Saint Calminius Reliquary z opátstva Mozac, Francúzsko, 12.st.)

Vzkriesenie mŕtvych. Kristus v sláve (Hodinky vojvodu z Berry, 1413-16)

Kristus v sláve a druhý príchod Ježiša Krista (grécka ikona, 1700)

Kristus veľkňaz - byzantský typ Krista v ázijskej aj európskej kultúrnej oblasti; jeden z troch byzantských typov (pozri *Immanuel, Pantokrator*); Kristus zobrazovaný vo veľkňazskom rúchu (v nadväznosti na *Žalm (110,4*), ktorý je osobitne spätý s výjavmi *apoštolského prijímania* a *Božskej liturgie*, kedy Kristus sám udeľuje *prijímanie* prípadne slúži *omšu*; pozri *Ježiš, christologický cyklus, biblia; byzantské umenie; Apoštolské prijímanie*

M. Damaskinos: Kristus veľkňaz (16.st.)

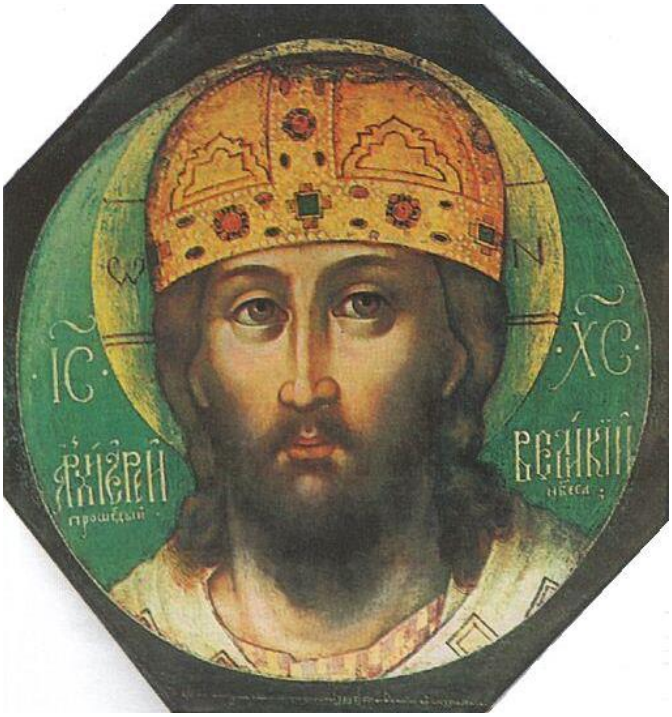

S. F. Ušakov: Kristus veľký biskup (1658)

Kristus víťazný/Kristus triumfujúci - Heinz-Mohr: *ortodoxný - obrazový typ* vychádzajúci zo Žalmu (91,13), v ktorom Kristus s kráľovskou korunou na hlave šliape po hadoch, levoch a drakoch; názov Triumfujúci Kristus sa objavuje v umení aj bez tejto *ikonografie*; pozri *Ukrižovanie* (Hall); *triumfálne umenie; Kristus učiteľ/Kristus medzi apoštolmi/Kristus vyučujúci; Apokalyptickí jazdci*

http://discardingimages.tumblr.com/post/23282531852/jesus-vs-mickey-mouse-speculum-humanae

Kristus imperátor (Sant 'Apollinare Nuovo v Ravenne, 526)

Kristus stúpajúci po hadoch (slonovinová doska, z Genoels-Elderen, Belgicko, 9.st.)
Kristus stúpajúci po hadoch (slonovinový panel zadných dosiek, Codex aureus Laureshamensis, 810)

M. Gerung: Triumf Krista (1536)

H. Wierix: Kristus poráža satana a hriech (1585)

S. Bolswert: Víťazný Kristus. Alegória smrti (1600-1659)

A. Van de Passe st.: Kristus stojaci na smrti, hriechu a satanovi. James I. obranca viery (rytina, Kristus víťazný, frontispice „Vox Dei“ od Thomasa Scotta, 1623)

Víťazný Kristus (titulná strana Nového zákona Lutherovej biblie, 1769)

Stredoeurópsky rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 2. polovice 18.storočia): Víťazný Kristus – štúdia (bozetto, 1675-1700)

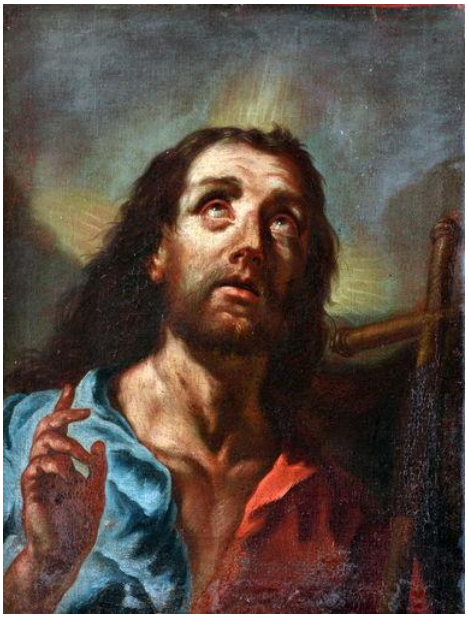

G. B. Piazzetta: Triumfujúci Kristus (1752)

Kristus „Volto Santo“ - ***„Volto Santo“***
Kristus vo vínnom lise - pozri *mystický lis*
Kristus všemohúci - pozri *Pantokrator*
Kristus Vykupiteľ - obrazový typ Ježiša Krista; pomenovanie v súvislosti s Kristovou smrťou (pozri *Ukrižovanie*); pozri *jablko, Adam (3), mandejci; SMLRB; Salvator, Soter, Spasiteľ, Mesiáš, Kristus, Vykupiteľ*

Tizian: Kristus Vykupiteľ

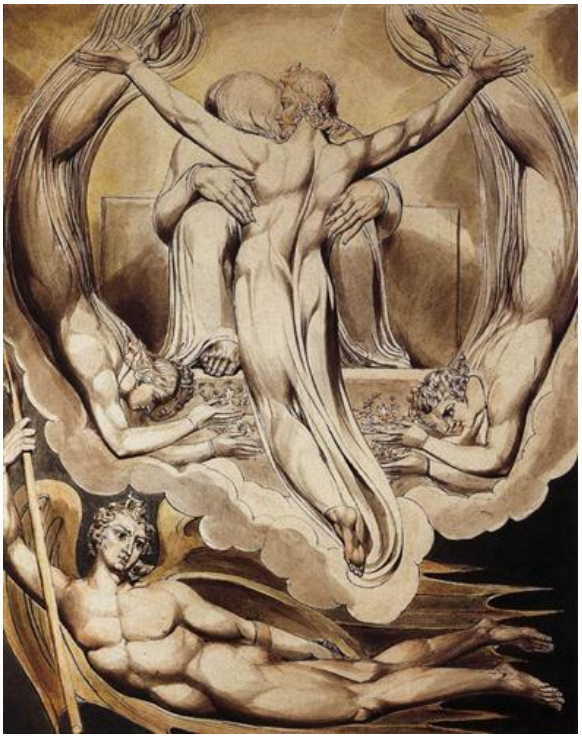

W. Blake: Kristus ako vykupiteľ človeka (1808)

Kristus vysmievaný - ***Kristus posmievaný***
Kristus vyučujúci - ***Kristus medzi apoštolmi/ Kristus učiteľ***
Kristus vzkriesený/Kristus zmŕtvychvstalý - *devocionálne* zobrazenie zmŕtvychvstalého Krista určené k meditácii; je zbavené detailov a tým sa líši od *naratívnejšieho* zobrazenia v obrazoch *Vzkriesenie Krista*, ktoré s sústreďuje na vyjadrenie evanjeliového textu; porovnaj *Trpiteľ, Imago pietatis*

https://www.pinterest.com/pin/419468152774391982/
https://www.pinterest.com/pin/342344009156224480/?from_navigate=true

https://www.google.sk/search?q=Ambrogio+de+Stefano+Borgognone:+Resurrection+of+christ&espv=2&biw=1850&bih=995&tbm=isch&imgil=rhHfcoOC1VYmtM%253A%253BqAIQNGt4wkEQDM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fderekalanwilson.blogspot.com%25252F2015%25252F02%25252Fthe-times-they-were-changing.html&source=iu&pf=m&fir=rhHfcoOC1VYmtM%253A%252CqAIQNGt4wkEQDM%252C_&usg=__S9SaoQp1vByRLpKPYgWgtPXOyQ%3D&dpr=1&ved=0ahUKEwjd6d7u_LXMAhXKORQKHawFDUsQyjcIKA&ei=CnEkV928A8rzUKyLtNgE#imgrc=CyLD7aRXQQ4slM%3A

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 18.storočia): Vzkriesený Kristus (1700 -1800)

G. Reni: Vzkriesený Kristus objíma kríž (1621)

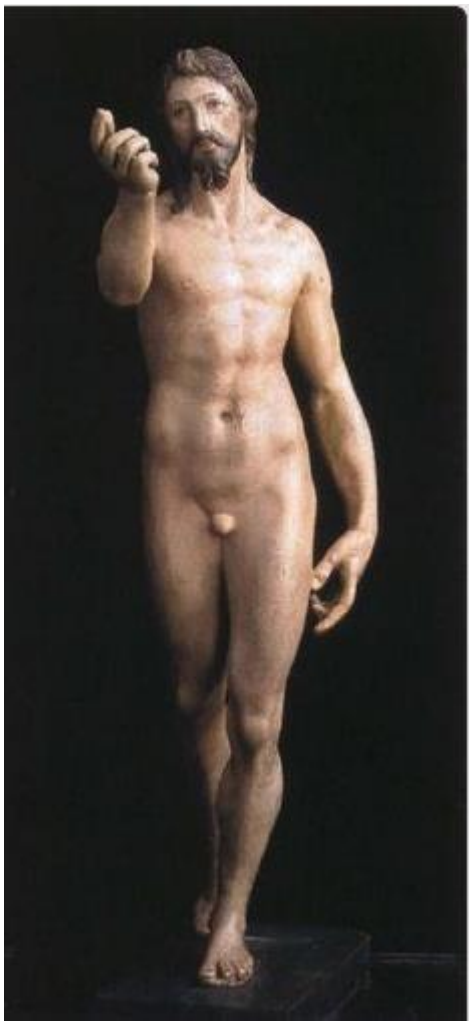

El Greco: Kristus vzkriesený (16.-17.st.)

Holandský maliar: Vzkriesený Kristus (1500)

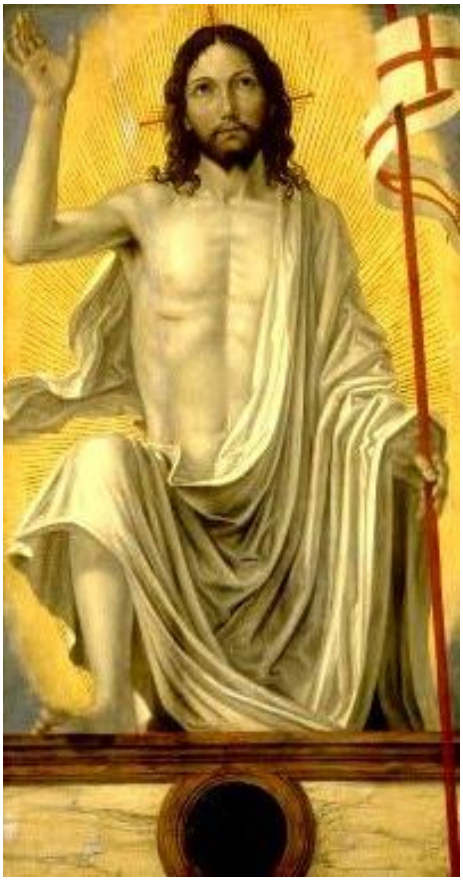

A. de Stefano Borgognona: Vzkriesený Kristus (1510)

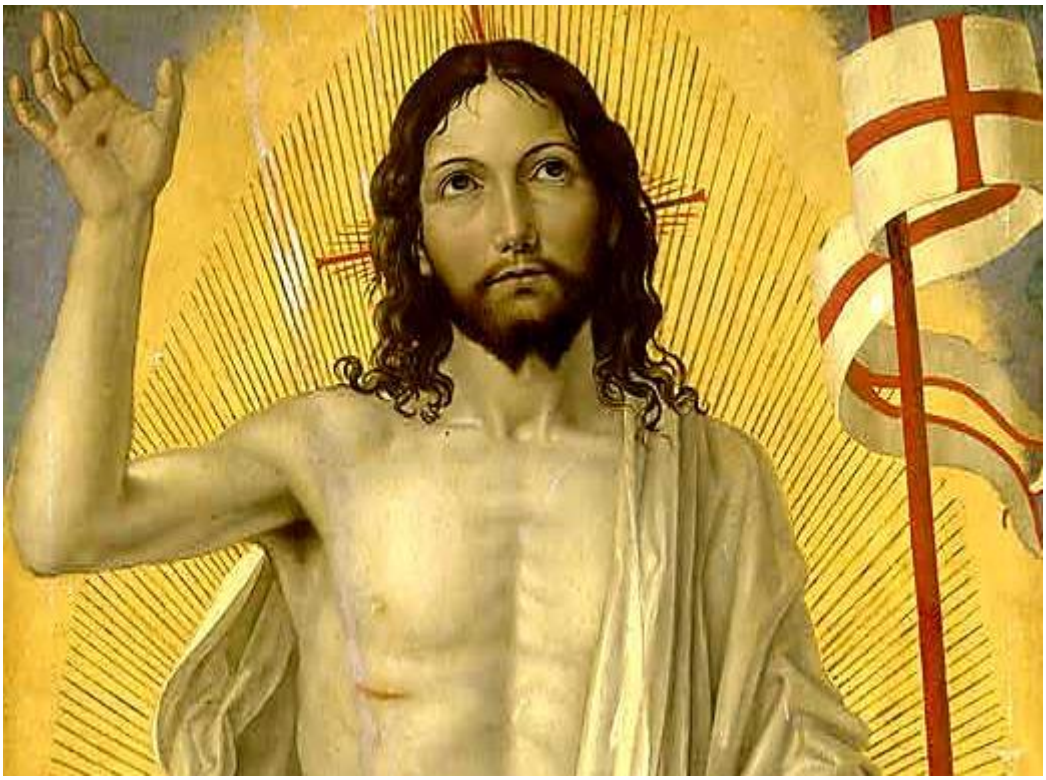

A. de Stefano Borgognona: Vzkriesený Kristus (detail, 1510)

Kristus záhradník - *ikonografický* typ vzkrieseného Krista a Márie Magdalény, známy ako *Noli me tangere*

A. Dürer: Kristus sa zjavuje Márii Magdaléne (drevoryt, 1510)

A. Sadeler II : Kristus záhradník (rytina, 1570)

Kristus zákonodarca -

porovnaj *Kristus učiteľ*

Kristus zákonodarca (detail mozaiky, Sant'Aquilino chapel, Church of San Lorenzo Maggiore, Milano, 5.st.)

Kristus zákonodarca (detail mozaiky, Sant'Aquilino chapel, Church of San Lorenzo Maggiore, Milano, 5.st.)

Kristus žehnajúci - Heinz-Mohr: jeden z typov *Krista učiteľa*; pozri *žehnanie*

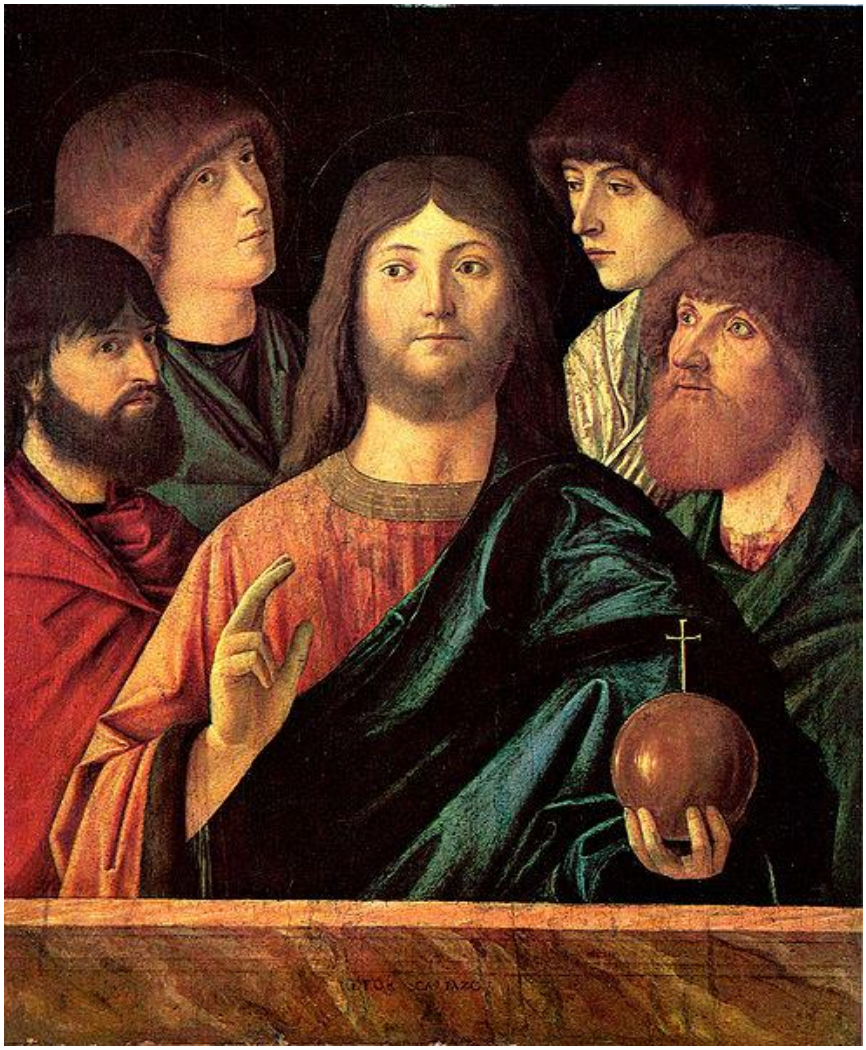

V. Carpaccio: Žehnajúci Spasiteľ so štyrmi apoštolmi (1480)

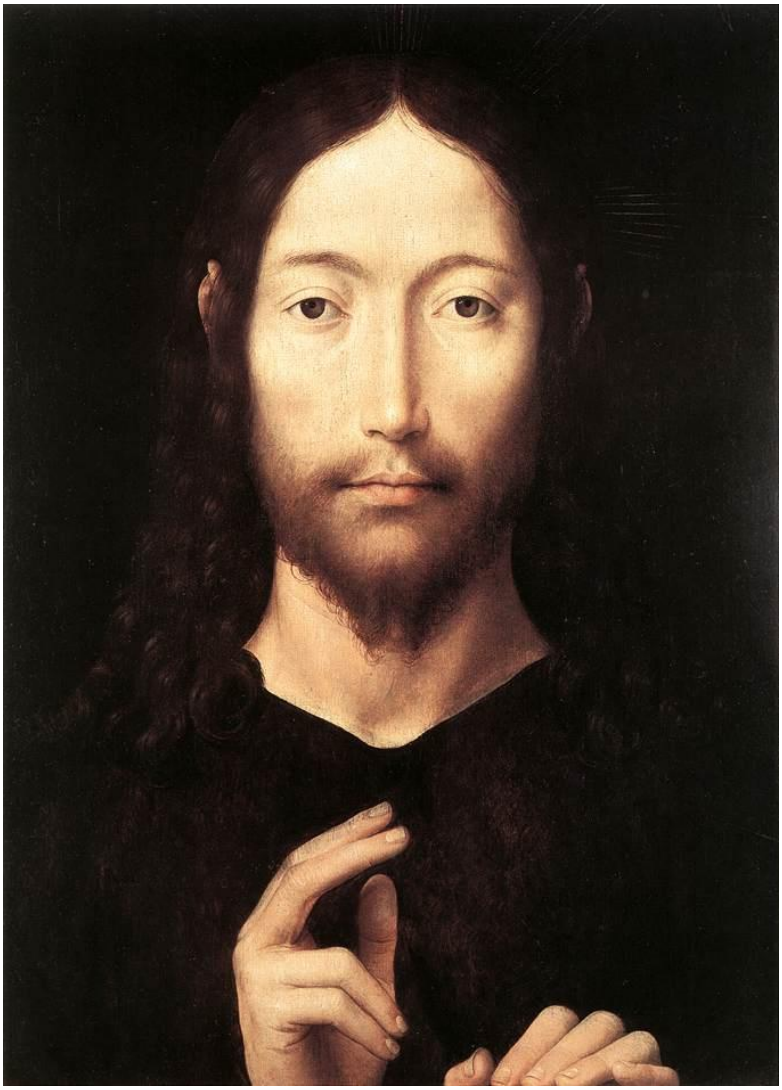

H. Memling: Žehnajúci Kristus (koniec 15.st.)

G. Bellini: Žehnajúci Kristus (1460)

A. da Messina: Žehnajúci Kristus (1465)

Taliansky grafik z konca 18.storočia, okruh G. B. Tiepola: Poprsie Krista (lept, 1720)

Neznámy ikonopisec: Žehnajúci Kristus (tempera, 1701-1900)

Kristus „živý boh“ - ***„živý boh“***